

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Győri Ítéltábla a dr. Takács Tibor ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Hollósy Tamás ügyvéd által képviselt **alperes** ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Vas Megyei Bíróság 2008. december 17. napján kelt 13.G.40.087/2007/17. sorszám alatti ítéletével szemben a felperes által 18. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 87.500,- (Nyolcvanhétezer-ötszáz) Ft másodfokú perköltséget, viselje továbbá a fellebbezési eljárás során felmerült költségeit.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az alperes vagyonbiztosító, valamint a felperes biztosított között - 2003. augusztus 21.-i kockázatviselési kezdő időponttal - vagyonbiztosítási szerződés jött létre, melynek hatálya kiterjedt - 14.875.000,-Ft biztosítási összeggel - a perbeli "A" típusú targoncára is.

2005. szeptember 14. napján a felperes "**helység**"1 raktárában a biztosított targoncával az arra típusvizsgával nem rendelkező felperesi alkalmazottak, "**B**" és "**C**" dolgozott. A munkavégzés során a terhelt targoncával háttal nekitolattak a raktárba 7,6 m-re benyúló füstkötevényfalnak. A felperes a targoncát megjavította, azzal 5.585.000,-Ft + ÁFA kiadása merült fel. A bejelentett kárigénye kielégítésétől az alperes elzárkózott, arra hivatkozva, hogy mentesülési ok - a biztosított súlyos gondatlansága - állt be.

A felperes keresetében 5.585.000,-Ft tőke, valamint annak a 2005. szeptember 14. napjától a kifizetés napjáig járó, a Ptk. 301/A §. (2) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A felperes kereseti érvelése szerint az alperes a Ptk. 556. §. (1) bekezdése, valamint a vagyonbiztosítási szerződés vagyon- és üzemszünet biztosítás feltételei 5/1. pontja alapján a fizetési kötelezettség alól nem mentesülhet. Ugyanis alkalmazottai magatartása a szándékosság határát súroló, a gondosságot feltűnő mértékben hanyagoló magatartásnak (súlyos gondatlanságnak) nem minősül. A balesetet szenvedett targoncát a felperes műszakilag és munkavédelmi szempontból is megvizsgálta, azt üzembe helyezésre alkalmasnak találta, a felperes alkalmazottai 2005. augusztus 15-én munkavédelmi oktatáson is részt vettek.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását indítványozta. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a targonca megrongálódása nem minősül biztosítási eseménynek. Ezentúl a munkahelyi balesethez vezető szakmai hibák súlyos gondatlanságnak minősülnek. Így az egyszemélyes targoncában két felperesi alkalmazott dolgozott, a gépet az arra jogosultsággal nem rendelkező személyeknek adták át.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította, egyben kötelezte a felperest 300.000,-Ft alperesi perköltség megfizetésére. Az elsőfokú bíróság határozata indokolásában a lefolytatott tanú- és igazságügyi szakértői bizonyítás eredményét vizsgálva azt mérlegelte, hogy a vagyonbiztosító a Ptk. 556. §. (1) bekezdés c-d.) pontjai alapján mentesült-e a konkrét esetben a helytállási kötelezettség alól. Az elsőfokú bíróság által kirendelt igazságügyi munkavédelmi szakértő szakvéleményéből kiemelte, hogy az üzemi balesetnél a felperes munkáltató megsértette a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvtv.) 2. §. (2) bekezdését és 54. §. (7) bekezdés b.) pontját azért, mert a műszakvezető nem bízhatta volna meg a targoncára típusvizsgálával nem rendelkező "B"-ot az azzal való önálló munkavégzéssel; illetve a felperes munkáltató nem avagy minimális szinten ismertette a gép kezelési utasítását, a gépkezelési gyakorlat viszont felügyelete nélkül történt. Ezentúl a felperes munkavállalói - az Mvtv. 60. §. (1) bekezdése sérelmével - szabálytalanul végezték a targoncás munkát, amikor a kabinban ketten tartózkodtak és a szállítást nem a talajtól 25-30 cm-re emelt villával végezték. Mellőzte viszont az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény azon megállapítását, hogy az előírások felperesi megszegése a súlyos gondatlanság fokozatát nem éri el, megállapítva; hogy valójában a felperes súlyosan gondatlanul járt el. Ugyanis a felperes a felrakógéppel típusvizsgálával nem rendelkező dolgozókat - a tényleges munkavégzés során - gyakoroltatott, amelyhez nem biztosította a jogosultsággal rendelkező személy részéről a felügyeletet. Az elsőfokú bíróság a kihallgatott tanúk vallomásából, valamint a szakvéleményből azt a következtetést vont le, hogy amennyiben a gyakorlás szabályszerűen, a nem üzemszerű tevékenység körében és megfelelő felügyelettel történik, akkor a kabinban nem két dolgozó ül és a vezetéskét végző "C" alkalmazott gépkezelésének felügyelete a balesetet megelőzhette volna. A felperes súlyos gondatlansága pedig az alperes mentesülését eredményezte.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést annak megváltoztatása és a keresetének való helyt adás iránt. Fellebbezésében a jogszerű kárigényét egyrészt azzal támasztotta alá, hogy a perben kirendelt igazságügyi szakértő véleménye alapján az előírások felperesi megszegése a súlyos gondatlansági fokozatot nem érte el. A felperes magatartásának minősítését alátámasztotta az elsőfokú eljárás során kihallgatott "D", "E" és "F"

tanúvallomása is. Az utóbbi tanú vallomásából - más mellett - kiemelte, hogy amennyiben csak a targoncát vezető „**C**” van a targoncán és mindent ugyanúgy csinál, mint a baleset alkalmával, nyilvánvalóan a baleset bekövetkezett volna. (...) Amennyiben nem munkát végeztek volna ezzel a targoncával, hanem anélkül gyakoroltak volna, nyilvánvalóan a baleset ugyanezekkel a mozdulatokkal, ugyanígy bekövetkezett volna.” Ismételtén rámutatott, hogy a károsult súlyos gondatlansága csak akkor állapítható meg, ha a gondosság elhanyagolása feltűnő mértékű, az súrolja a szándékos eredmény kívánásának határát. Azzal is érvelt, hogy az alperes általános vagyón- és üzemszünet biztosítás feltételei 1/5. pontja a Ptk. 556. §. (1) bekezdés c.), d.) pontjainál szűkebben határozzák meg a mentesülés szempontjából releváns személyi kört. Így a biztosító akkor mentesül a fizetési kötelezettsége alól, amennyiben bizonyítja, hogy a kárt a biztosított, illetőleg a szerződő fél (1.); a biztosított vezetője, vagy a biztosított vagyontárgyak kezelésével együtt járó munkakört betöltő tagja(i.), vagy szerve(i.) (2.) jogellenesen, szándékosan vagy súlyosan gondatlanul okozták. Tekintve, hogy a szabályzat - eltérve a Ptk. 556. §. (1) bekezdés c.) pontjától - a munkavállalók és a megbízottak súlyosan gondatlan magatartásához nem fűzik a biztosító mentesülését; míg a balesetet szenvedett **”B”** és **”C”** nem a felperes tagjai, ezért ezen alkalmazottak súlyos gondatlansága nem vezethet a biztosító mentesüléséhez.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítélete helybenhagyását kérte. Kifejtette, hogy mind a nyelvtani, mind a joglogikai, mind pedig a cél szerinti jogértelmezési szabályok szerint a biztosítási szabályzat „tag” fogalma a biztosított jogi személy munkavállalóit jelentik. A biztosítási esemény bekövetkezténél a biztosított alkalmazottai súlyosan gondatlanul jártak el, mivel felemelt teherrel indultak el a targoncával, gyakorlati oktatásvezető nélkül gyakoroltak és ketten tartózkodtak a vezetőfülkében. További szabályszegés volt az is, hogy a targoncát vezető alkalmazottak nem alkalmazták az úgynevezett „holtember kapcsolót”, melyre az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás sem tért ki.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítélet tábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállásból érdemben helytálló jogkövetkeztetésre jutva utasította el a biztosított felperes keresetét a biztosító mentesülésére figyelemmel.

A Ptk. 556. §. (1) bekezdésében meghatározott mentesülési okok közül a d.) pontban meghatározott vonatkozik a jogi személy biztosítottakra. Eszerint a biztosító mentesül a fizetési kötelezettsége alól, amennyiben bizonyítja, hogy a kárt jogellenesen a biztosított jogi személynek a szabályzatban meghatározott tagjai, vagy szervei szándékosan, vagy súlyosan gondatlanul okozták. A Ptk. az 556. §. (2) bekezdésében úgy korlátozza a biztosítási szabályzatban meghatározható azon személyek körét, akiknek a magatartásához a biztosító mentesülése fűzhető, hogy ez csak a vezető; avagy - a biztosított vagyontárgyak kezelésével együtt járó munkakört betöltő - alkalmazott, megbízott, tag, illetve szerv magatartása lehet.

Az 556. §. (2) bekezdéséből következik, hogy az 556. §. (1) bekezdés d.) pontjában meghatározott „tag” alatt a jogi személy alkalmazottját és megbízottját is érteni kell;

ellenkező esetben a törvényi mentesülési ok a biztosítási szabályzatban nem lenne korlátozható a vagyontárgyak kezelésével együtt járó munkakört betöltő olyan személyre (az alkalmazottra, illetve a megbízottra), akire a mentesülési ok nem is vonatkozik.

Ugyan a Ptk. 567. §. (1) bekezdése alapján a biztosítási szabályzatban a Ptk.-tól és így a biztosító mentesülése szabályaitól - a biztosító hátrányára - el lehet térni, a törvényi mentesülési okok szűkíthetőek, azonban az ítéletábra álláspontja szerint jelen esetben nem ez történt.

Az alperes fellebbezési ellenkérelemben kifejtett helytálló érvelése szerint ugyanis a biztosítási szabályzat 1/5. pontja „tag” fogalma alatt a biztosított felperes alkalmazottját is érteni kellett.

Ennek megítélésénél arra is figyelemmel kellett lenni, hogy a jogi személy önmagában nem, hanem csak tagjai, alkalmazottjai tevékenysége folytán működhet; a jogi személy nevében tevékenységet csak tagjai, illetve alkalmazottjai fejthetnek ki. A tagok, alkalmazottak magatartását pedig a jogi személynek kell betudni. Az alkalmazotti magatartásokat illetően különösen így van ez a felperes esetében, amely - a fellebbezéshez csatolt cégmásolat szerint - egyetlen jogi személy tagságával működő korlátolt felelősségű társaság, így a tag személyes közreműködése kizárt. Ezért - a fellebbezési ellenkérelemben említett - joglogikai és teleologikus értelmezés szerint is a jogszabály (Ptk. 556. §. (1) bekezdés d.) pont) céljával ellentétes következtetésre jutnánk, ha a „tag” szabályzatban meghatározott fogalma alatt csupán annak társasági jogi fogalmát kellene érteni.

Ezért az alperes helyes másodfokú eljárásbeli érvelése szerint mind a Ptk. 556. §. (1) bekezdése, mind pedig a felek közötti szerződés mellékletét képező biztosítási szabályzat 1/5. pontja is a biztosító mentesülését fűzte az olyan magatartásokhoz, amikor a kárt a biztosított felperes - vagyontárgyak kezelésével együtt járó munkakört betöltő - alkalmazottai okozták.

Annak megítélésénél, hogy a káresemény bekövetkezténél a felperes alkalmazottai súlyosan gondatlan magatartást tanúsítottak-e az eset valamennyi körülményét kellett figyelembe venni. Általánosságban: a magatartás súlyos gondatlansága a gondosság feltűnő elhanyagolása, a várható következményekkel szembeni nagyfokú közömbösség esetén állapítható meg, mely lényegesen meghaladja a magatartása lehetséges következményeit felismerni elmulasztó gondatlan személy felróhatósági mércéjét. (BH 2009/210., BDT 2002/641.)

A konkrét esetben nem csupán a targoncát ténylegesen vezető alkalmazottak kirívóan szabálytalan munkavégzésére (két személy fülkében tartózkodása, a leengedett kabinnal közlekedés mellőzése) kellett figyelemmel lenni az alkalmazotti magatartás felróhatósága megítélésénél, hanem azokra a munkafelügyeleti- és szervezési tevékenységekre is, melyek lehetővé tették a szabálytalan munkavégzést. Ezeket (a munkavégzés közbeni felügyelet nélküli gyakorlás, a típusvizsgálattal nem rendelkező munkavállalók munkavégzésre utasítása, a gépkezelési utasítások ismertetésének elmaradása) az elsőfokú bíróság a kirendelt

munkavédelmi szakértő szakvéleménye alapján helytállóan határozta meg és helyesen vonta le azokról azt a következtetést, hogy a biztosított felperes alkalmazottai súlyosan gondatlan magatartása vezetett a biztosítási esemény bekövetkeztéhez.

Az elsőfokú bíróság a biztosított magatartás felróhatósági szintje megítélésénél helyesen mellőzte a szakvélemény erre vonatkozó - jogkérdésben állást foglalo - megállapítását, tekintve, hogy a tényállás megállapítása és a vitás jogkérdésekben való döntés a bíróság feladata. (Pp. 206. §. (1) bekezdés, 212. §. (1) bekezdés)

A fellebbezésben kifejtettekkel szemben az elsőfokú bíróság ítélte meg helytállóan azt a kérdést is, hogy szabályszerű, felügyelet melletti gyakorlás esetén a baleset megelőzhető lett volna és az nem következett volna be azonos módon.

Ezekre figyelemmel az ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §. (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés eredményre nem vezetett, ezért a felperes a Pp. 78. §. (1) bekezdése alapján viselni köteles a másodfokú eljárásban felmerült saját, illetve alperesi perkoltséget is. Ez utóbbi összegét az ítéletábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §. (2), (5)-(6) bekezdései alapján az ÁFA-val növelt 87.500,-Ft-ban határozta meg.

Győr, 2009. október 26. napján

Dr. Zámbo Tamás sk.
a tanács elnöke

Dr. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Maurer Ádám sk.
bíró

A kiadmány hitelül:
Kiadó: